

Vijf boeren krijgen na lange en dure strijd toestemming om drie windmolens te bouwen

‘Goed dat je niet alles van tevoren weet’

PETER VAN HOUWELING

Vijf boeren besloten in 2014 om zelf windmolens te ontwikkelen bij Zaltbommel. Het proces tot aan de financieringsaanvraag voor de molens kostte hen al twee miljoen euro. Het vergt veel doorzettingsvermogen en veel risicogeld, zegt voorman Hein de Kort. ‘Het is misschien goed dat je niet alles van tevoren weet.’

REPORTAGE

De boeren pakten een ontwikkeling op die de gemeente Zaltbommel was gestart. Zaltbommel wilde duurzame energie en onderzocht wat de beste plek zou zijn voor windenergie. Het gebied waar de vijf boeren zitten, tussen het spoor en de snelweg A2, kwam als beste uit de bus. Er ontstond een bewonersgroep, die zélf windmolens wilde ontwikkelen ‘als er dan toch windmolens in ons gebied moeten komen’, en zo voorkomen dat het rendement en de zeggenschap naar een projectontwikkelaar zouden gaan. Na verloop van tijd haakte een aantal bewoners af omdat ze de impact of het financiële risico van deelname te groot vonden.

Begin 2014 richtten de vijf boeren een vereniging op om de mogelijkheden te onderzoeken. Dat zou een stabiele financiële basis onder het bedrijf kunnen bieden. Het melkveebedrijf van de familie De Kort is een van de vijf. Hein de Kort werd voorzitter van de groep. Hij is ook beleidsmedewerker bij LTO Noord. De Kort geeft uitleg aan de keukentafel in de boerderij die op nog geen 100 meter van de A2 ligt.

OMGEVINGSDIALOGOOG

De vijf kozen er bewust voor om de molens zelf te ontwikkelen. Er volgde een intensief proces, met

Hein de Kort: ‘Het is een groot risico om het zelf te ontwikkelen. Een vergunning kan zo maar sneuvelen; dan ben je het geld kwijt.’

Foto: William Hoogteyling

veel onderzoeken, gesprekken en de omgevingsdialogoog, die vereist is voor de vergunningverlening. De groep had het voordeel dat de gemeente de omwonenden er al bij had betrokken. ‘Zo’n proces geeft wel spanning’, vertelt De Kort. ‘Mensen die zich terecht zorgen maken, wilden we tegemoetkomen. Maar als ze echt geen molens willen, is dat niet mogelijk. Dan lopen dialogen vast. Dat is wel heftig, het zijn bijna je burens.’

DOORBRAAK

De initiatiefnemers pasten hun plannen aan om de overlast zo klein mogelijk te maken (zie kader). De Kort: ‘We hebben gekeken hoe we het voor de omwonenden zo acceptabel mogelijk konden maken, maar het moet wel economisch haalbaar blijven.’

Toch bleef een aantal omwonenden zich tegen het plan keren, net als steeds meer partijen in de gemeenteraad. Maar de groep wist dat de provincie aan duurzaamheidsdoelstellingen moet voldoen. Ook de provincie probeerde de

gemeenteraad te overtuigen. Tevergeefs. Na een ‘nee’ van de gemeenteraad nam de provincie de planologische procedure over. Daarmee kwam het proces in een stroomversnelling. Op 5 november verklaarde de Raad van State, de hoogste rechter, het beroep van bezwaarmakers niet ontvankelijk. Die uitspraak was onherroepelijk.

De Kort is blij met de actieve rol van de provincie, maar had liever gezien dat de gemeenteraad ‘ja’ had gezegd, waardoor de gemeente zelf sturend had kunnen zijn. Hij noemt het een ‘groot gemis’ dat de gemeenteraad het initiatief uit handen gaf. Anderzijds prijst hij de provincie die het ‘professioneel’ en met veel capaciteit en expertise heeft opgepakt.

SPANNEND PROCES

De zes aandeelhouders, vijf boeren en de Windunie, hebben veel geld gestoken in het project. Er is 2 miljoen euro ontwikkelingsgeld nodig, voordat een financiering bij de bank mogelijk is voor de feitelijke molens. De totale kosten komen op ruim 10 miljoen euro.

De Kort: ‘Het is een groot risico om het zelf te ontwikkelen. Een vergunning kan zo maar sneuvelen; dan ben je het geld kwijt. Je moet je altijd afvragen of je dat geld kunt missen. Het mag niet de corebusiness, jouw agrarische bedrijf, in gevaar brengen. Voor een ontwikkelaar ligt dat anders. Die spreidt de risico’s over misschien tien projecten. Voor ons was het alles of niets.’

De initiatiefnemers zijn opgelucht dat de Raad van State de bezwaren niet ontvankelijk heeft verklaard. ‘Gelukkig is er nu meer

zekerheid’, zegt De Kort. ‘We zijn er best trots op dat het is gelukt.’

De uitspraak van de Raad van State betekent niet dat de bouw kan starten. Nog niet alle vergunningen zijn binnen en er moeten nog veel praktische hobbels genomen worden, vooral in het gebied waar de molens komen. Bijvoorbeeld de aansluiting van de molens op het

‘Een groot gemis dat de gemeente het initiatief uit handen gaf’

net. Dat is een spannend traject op zich. Netbeheerder Liander wordt overvraagd door initiatiefnemers voor wind- en zonnestroom. Bovendien kost de netaansluiting voor de drie molens een miljoen euro.

De reactie van de overheid op de aanvraag voor SDE-subsidie komt in januari. Als dat negatief uitpakt, doen ze de volgende ronde weer mee. Om de meest optimale turbine

te kiezen, wordt nu een jaar lang de wind gemeten op diverse hoogten, van nul tot 150 meter hoog. ‘De molens mogen 120 meter hoog zijn, maar als er op bijvoorbeeld 100 meter net zoveel wind is, is die hoogte niet nodig’, legt De Kort uit.

STABIELE BASIS

Als er zich geen onvoorziene omstandigheden voordoen, kunnen de molens in 2020 draaien. Dan hebben de initiatiefnemers bereikt wat ze voor ogen hadden: een stabiele financiële basis onder hun bedrijf. Bovendien geeft het veel spin off in het gebied, zegt De Kort. ‘Maar het kost wel veel doorzettingsvermogen en veel risicogeld’, voegt hij er direct aan toe.

Hij weet niet of hij het zou hebben gedaan als hij alles van tevoren had geweten. ‘Dan had ik er nog wel twee keer over nagedacht. Het is misschien wel goed dat je niet van tevoren alles weet.’ Toch kijkt de groep al weer een stap verder, namelijk naar uitbreiding naar de zuidkant.

‘Overdracht rendement streekmolen is hele stap’

De initiatiefnemers, vijf boeren en de Windunie, hebben bv’s opgericht voor het eigendom en de exploitatie van de drie windmolens.

Op diverse manieren zijn de omwonenden tegemoetgekomen. Als slagschaduw dreigt, vallen de molens automatisch stil. Het geluid zal vrijwel nooit uitkomen boven dat van de aangrenzende snelweg A2. Omwonenden krijgen jaarlijks een vergoeding en er komt een ‘omgevingsfonds’ voor doelen in de omgeving.

Bovendien wordt één van de drie molens een gebiedsmolen. De initiatiefnemers dragen die over aan de Windcentrale die certificaten uitdeelt aan streekbewoners en de molen namens hen exploiteert. Dat was wel ‘een dingetje’. De Kort: ‘Na een jarenlang intensief traject met hoge, risicovolle investeringen is het best een stap om het rendement van een molen aan de omgeving te geven. We zetten die stap omdat we ons ervan bewust zijn dat de impact voor de omgeving groot is.’

De molens komen bij Zaltbommel tussen de snelweg A2 en de spoorlijn.